

OBSERVATORIULU

Diariu politicu, national-economicu si literariu.

Observatoriulu ese de doue ori in septemana, mercuria si sambat'a.

Prețulu

pentru Sibiu pe 1 anu întregu 7 fl., pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dusu la casa cu 1 fl. mai multu pe anu; — trimisu cu post'a in laintrulu monarchiei pe 1 anu întregu 8 fl., pe 6 luni 4 fl. — In strainatate pe 1 anu 10 fl. séu 22 franci, pe 6 luni 5 fl. séu 11 franci; — numeri singuratici se dau câte cu 10 cr.

Ori-ce inserate,

se platescu pe serie séu linia, cu litere merunte garmondu, la prim'a publicare câte 7 cr., la adou'a si a trei'a câte 6 cr. v. a. si preste aceea 30 cr. de timbru la tesaurulu publicu.

Prenumeratiunile se potu face in modulu celu mai usioru prin assemnatiunile postei statului, adresate de a dreptulu la Redactiunea Diariului Observatoriulu in Sibiu.

Nr. 70.

Sibiuu, 1/13 Septembre 1879.

Anulu II.

Abonamentu nou la „Observatoriulu“.

Prin acésta se deschide abonamentu nou pe triluniulu Octobru—Decembre a. c. si anume:

cu 2 fl. v. a. in laintrulu monarchiei,
cu 2 fl. 50 cr. séu 6 franci in strainatate.

Acei p. t. domni abonati alu caroru abonamentu espira cu ultim'a Septembre st. v. sunt rogati a'si reinnoi abonamentulu de timpuriu, pentru cá se nu sufere intrerupere in espedarea diariului.

Banii de abonamentu se transmitu mai usioru si mai siguru prin assemnatiuni postale (mandate) de a dreptulu la: „Observatoriulu“ in Sibiu.

Esemplarie complete mai avemu vre-o câteva atátu dela inceputulu anului, câtu si din semestrulu alu douilea.

Conditiunile de abonamentu se potu vedea in fruntea diariului.

Redactiunea.

Din sal'a tribunalului dela Sibiuu.

Istori'a patriei inaintea juriului.

(Urmare si fine.)

Eminentele discursu aparatoriu alu persóniei si totu-odata alu dreptului, pronuntiatu in 3 Sept. de cátra on. domnu advocatu Albert Arz de Straussenburg ilu reproducemu câtu se póte mai pre largu si cu atátu mai virtosu, cá e fórte instructivu si póte servi de indreptariu pentru alti publicisti transilvani, romani ori sasi, câtí voru mai avea sórtea cá se cada in man'a procuroriloru pentru publicari de documente istorice.

Dupace a resumatu si determinatu pe scurtu statulu cestiunei pe temeulu actelor, incependu din dio'a in care G. Baritiu primise dela Beiusiu copi'a documentelor, dn. Arz face critic'a acusei asia cum fusese ea formulata de cátra dn. procuroru si afla, cá precum alte-ori, asia si asta-data aceea nu e conforma cu legea.

§. 25 din ordonanti'a ministeriale, prin care se regulédia procedur'a la curtile de jurati, tine curatu, cá in actulu de acusa trebuie se se arate anumitu, nu numai tiparitur'a (carte, diariu) incriminata, ci si singuratecele passage sau parti, pe care procurorulu isi intemeiédia acus'a sa. Cum trebuie se fia intielésa acésta decisiune, se cunósce din §. 72 alu aceleiasi ordonantie, dupa care un'a din intrebarile ce se punu juratiloru trebuie se sune asia: „Sunt juratii convinsi, cá cuventele denotate de cátra acusatóru se potu calificá in adeveru asia precum le calificá densulu?“

Asia dara acusatóru este obligatu se denóte cuventele singuratecele, care dupa a sa parere vetama legile. Scopulu invederatu alu acestei decisiuni este, cá acusatulu se i se dea ocaziune de a se prepara pentru aparare. Dara acus'a formulata de cátra procuroru nu a inplinitu acésta conditiune, si asia elu a lipsitu pe acusatú de beneficiulu acordatu lui prin lege.

In câtu pentru acus'a, cá Baritiu ar fi numitu de auctóru pe repausatulu preotu Ioanu Munténu, dn. Arz o resfira si o reduce la o contradicere flagranta cu ceea ce se vede tiparitu, unde auctóru se numescu si subscriu ei insii: Ioanu Marginénu si Constandin Stezariu, prin urmare in nici-unu casu altulu.

Mai incolo, acus'a procurorului tine, cá acelu documentu coprinde unu delictu contra §-lui 302.

La partea essentiala a acestei assertiuni voiu reveni mai la vale; aci inse imi permitu a întreba: Cine este responsabilu in lini'a prima pentru unu lucru tiparitu? Fára indoiéla auctóru! — Asia dara pentru-ce dn. procuroru n'au acusatú si pe auctóru, pe care'lu cunósce?

Sciu eu bine cá nu este de competent'i'a mea se acúsá; sunt si departe de a lua la critica actulu de acusa, de si ilu merita. Daca totusi me ocupu si de acestu defectu alu lui, o facu numai din

causa cá se aratu, cá insusi dn. procuroru, in contradicere cu declaratiunea sa, nu afla delictulu in coprinsulu acelu documentu, pe care auctóru lui nu'lu destinaseru pentru publicare, ci celu multu numai intru inpregiurarea, cá elu totusi s'a publicatu (dupa treidieci de ani). Daca procurorulu ar fi aflu delictulu in insusi acelu articlu, atunci elu trebuie nesmintitu se acuse pe auctóru, ceea ce inse nu a facutu; asia dara a si recunoscutu, cá pe densulu ilu sminti numai publicarea, pentru care este in adeveru numai redactorulu respundietóru.

Asia dara noi avemu a face aci in lini'a prima cu intrebarea, daca publicarea unu documentu scrisu inainte cu mai bine de ani treidieci, este sau nu, o fapta demna de pedépsa. Dn. procuroru de statu cere dela d-vóstra domni jurati, cá se respundeti la ea afirmativu.

Acésta intrebare inse este cá principiu, de o inportantia fórte mare. Dn. acúsatu avú tóta dreptatea, candu elu in apararea sa sustinú, cá densulu publicandu documente istorice, nicidecum nu a facutu politic'a dilei, nu s'a pusú alaturea cu foile politice, nu s'au amestecatú in politic'a actuale, ci le-a publicatu puru si simplu, cá ori-care altulu. Asia dara acusatulu face apellu la libertatea sciintiei.

Cu tóte acestea, dn. procuroru de statu cere dela d-vóstra cá se condamnati pe acúsatu, adeca cá d-vóstra se combateti si se negati dreptulu sciintiei si libertatea de a cercetá. Procurorulu cere acésta dela d-vóstra tocma acuma si tocma aici, unde, precum a observatu si acúsatulu, societatea istorica din Ungari'a cu puține dile mai inainte fiindu representata prin membrii sei cei mai de frunte, se folosi de dreptulu cercetareí. Elu cere dela d-vóstra, cá prin condamnarea ce veti enuntia contra acusatulu Baritiu pentru publicare de documente istorice, se diceti acelu omeni ai sciintiei: Sciti ce? Stá in voi'a vóstra cá se cutrierati archivele vechi si noue, aveti libertatea de a stringe cá si albinele, multime de documente; va fi inse vai de voi, daca veti cutediá se publicati ceva din tesasurele aflate, pentru-cá s'ar potea intempla usioru, cá in acelu casu paragrafiu cei fórte elastici ai codicelui penale, se ve apuce capulu in retió'a (in ghiltiulu, in latiuulu) loru!

Eu sciu cá d-vóstra domni jurati nu veti face un'a cá acésta, dara daca ati face-o, atunci acei omeni ai sciintiei, acei istoriografi veniti din Ungari'a pana la Sibiuu, v'aru respunde subridiendu: Bine, daca cetatienii din Sibiuu pronuntia anathema asupra sciintiei; daca ei voru se sugrume sciinti'a prin paragrafiu codicelui penale, — atunci noi totu nu vomu inceta se adunamu documente si sciintia, vomu si continua publicarea loru; dara cele adunate pe aici nu le vomu publica in Transilvani'a nici in Sibiuu, ci in capital'a Ungariei, sau ori-unde airea, pentru-cá ori-unde vomu merge, suntemu siguri de onorific'a recunoscintia si multiamita a lunei civilizate!

Sciu bine, cá onor. procuratura néga acelei publicatiuni caracterulu de documentu istoricu. Pentru-ce? Eu nu sciu, din cauza cá on. procuroru nu a produsu nici-unu temeiu pentru negatiunea sa. Asia dara trebuie se cautu eu insumi vreunu argumentu. Si aci imi vine in minte, cá in conversatiuni private s'a disu, cá acestu articlu de aceea nu póte fi consideratu cá documentu istoricu, pentru-cá auctóru seu inca totu se mai afla in viatia. Eu inse sciu asia, cá in casuri de acestea viati'a auctóru nu vine in nici-o consideratiune. Nu cumva proclamarea independentiei Ungariei din 14 Aprile 1849 numai pentru aceea nu ar fi documentu istoricu, fiindu-cá Kossuth mai este in viatia? Acestu documentu s'a publicatu de nenumerate ori, si inca pe timpulu absolutismulu celui mai grosolanu, fóra cá se fia pornitu cineva persecutiune asupra lui.

Apoi natur'a, calitatea istorica a unu documentu sau a ori-care scrieri nu se considera dupa vechime si ani. Istoria este oricare evenimentu

complinitu, si ori-ce grupa sau suma de evenimente care sunt in legatura unele cu altele; apoi una din acelea grupe istorice este si nefericitulu resboiu civile din 1848/9. Totu ce se tine de acela si ce intra in cadrulu lui este istoricu; asia dara si documentulu din Martiu 1849 despre care e vorb'a aci, este istoricu. Natur'a sa istorica nu se schimba intru nimicu prin aceea, cá elu stá in legatura si cu tempulu presentu, pentru cá trecutul, prin urmare ori ce istoria, stá in raportu cu presentulu, cá-ci acesta este fiulu trecutulu. Apoi tocmai acestu raportu alu evenimentelor trecute cátra cele presente face, cá istori'a se merita a fi invetiata, prin urmare cá se fia sciintia.

Mi se pare cá d. procuroru va recunósce, cá o scriere despre resbelulu Curutiloru compusa in acea epoca, are caracterulu unu documentu istoricu, fiindu-cá de atunci au trecutu 170 de ani. Apoi eu credu, cá se afla din acea epoca destule documente care sémana cá ou cu ou cu celu incriminatu astadi. In dilele Curutiloru omorulu si jafurile fusesera pe atunci la ordinea dilei cá si in 1849, si o inima doiósa potea se scria si atunci in tonulu articolulu incriminatu; cá-ci adeca nefericirea acestei sermane tieri este cá ea áu suferitu in cursu de secolu din caus'a multor resboie civile. Intrebu pe d. procuroru, cá déca ar fi a se publicá astadi vre-o epistola cá acésta, inse din anulu 1707 séu 1709, ar cita óre asupra ei §. 302 din cod. penale? éra déca nu, cu ce dreptu trage densulu aci documentulu din 1849, candu istori'a revolutiunei de atunci este totu asia complinita cá si a Curutiloru? Din acésta cauza acusatulu are tóta dreptatea, candu face apellu la libertatea sciintiei istorice.

Dar' nu numai libertatea sciintiei, ci si libertatea pressei este aci pusa in pericolu. Déca ar fi cumva cu potintia cá acusatulu se fia condamnatu pentru acestu articlu, atunci dicu eu, cá a sositu timpulu de a petitioná la dieta, cá se bine-voiesca a ne scapá de acésta cursa periculósa a libertatii de pressa si se aiba bunetate a restaurá censur'a, cá-ci atunci omulu invetiatu si neinvetiatu ar sci celu puçinu ce este permisu si ce este opritu.

Asia departe inca totu n'amu ajunsu. Judece lumea cum va voii despre libertatea din Ungari'a, cá-ci atáta totu va recunósce, cá in acea tíera press'a este libera; ba inca si mai multu, cá se facu adesea mari abusuri cu ea. Eu nu voiu se me ocupu aci pe largu cu starea pressei din Ungari'a, nici se citediu nenumeratele insulte aruncate cu tóta violenti'a contra regimulu si a opostiunei; dicu numai atáta, cá astadi lectorii de diarie sunt dedati cu tutunu fórte tare. Citiramu cu totii mai deunadi unu articlu alu lui Verhovay, in care se spunea cá Kossuth a provocatu de a dreptulu pe archiducele palatinu Stefanu la inalta tradare, cá adeca rapindu corón'a Ungariei dela regele Ferdinandu, se si-o puna pe capulu seu, cá inse Stefanu dupa multa siovaire a refusatú. Acésta anecdota vatema in modulu celu mai brutale respectulu datoratu casei domnitóre si totusi nici-unu procuroru nu s'au ocupatu de dens'a. Bine au facutu cá nu s'au ocupatu; eu inse intrebu, cum potu fi obiectu de persecutiune espressiunile dureróse ale unu june locotenentu din antulu 1849, déca procurorii nu afla de lipsa a persecutá atacurile indreptate asupra augustei case domnitóre? Si adeca ce stá in acelu articlu?

Unu curieru descrie cu durere totu ce audise si vedise. Cu tóte acestea noi aflamu cá reflesiunile lui, de si cam bombastice si juvenile, sunt totusi preste asteptare moderate. Nu cumva elu provóca la resbunare? Si cine i-ar pótea inputá acésta dupa cele ce vedise? Elu inse n'au provocatu la nici o resbunare, ci totu ce facu in durerea sa sufletésca au fostu, cá se dea espressiune sentimentelor sale, apoi acelea nu cadu subt §. 302 cod. pen. carele tine cá numai iritarea la vrajmasii contra nationalitatiloru merita pedépsa. Apoi elu nu irita pe nimenea, ci denéga numai increderea cátra unguri. Ei bine, lips'a de incredere nu o traduce nimenea cu hostilitate.

De aceea eu sustin, că aci nu este nici unu casu de delictu și că acusatulu nici chiar atunci nu ar fi comis delictu, candu ar fi scrisu elu in-susi astadi acelu articolu. Asia dara despre culpabilitate nu pôte fi nici o vorba, candu ceea ce publica elu este numai unu documentu istoricu in interesulu științei, pentru care nici-decum nu este responsabilu. Nu pocu incheiă până nu voiu reflectă la o inpregiurare, pe care d. acusatulu o des-voltă pe largu și spre convicțiunea tuturor. Elu au demonstratu că documente istorice de natur'a acestuia s'au publicatu și până acuma fôrte desu și că nici unui procuroru de statu nu i-au trecutu prin minte a le persecută. D-lu procuroru de statu nu pôte obiectă, că acele carti și scrieri s'au tiparitu in alte districte judecătorești și că densulu n'are a respunde pentru alti procurori de statu. Eu inse i voiu cită lui unu documentu tiparitu in acestu districtu judecătoreșcu și in aceeași fôia periodică in care afa densulu documentulu incriminatu. Tocmai in Nr. 23 alu „Transilvaniei“ din a. 1878 la pag. 278 se afa raportulu prefectulu Solomonu, in care se citeșcu aceste (citeșcu):

Osztrák armány Ferdinand
Karl, Frantz, Albert, Stefro, Lajos,
Zsofia-Zsofia, Jelasits, Rajásits
Simonits, Burlis
Urban, Hurban, Blomberger. . .

Procurorulu sare in vorb'a aperiatorulu și nu mai suferă se continue.

Advocatulu aperiatoriu: Eu constatu că dreptulu de aperiare in acestu casu că și in altele este violatu.

Presiedintele: Eu te invită că se lasi la o parte totu ce nu se tîne de lucru.

Aperiatorulu: Eu credu, că nici-odata n'am fostu mai aprôpe de obiectu decâtu tocma acuma. Versurile satirice aci, din care se citi o parte, au a face cătra capetu sicu nationalitatile nemagiare și nu este nici o indoiéla că vatemala greu pe membrii casei domnitôre. Credu, că d. procuroru au avutu temeuri bune că se nu persecutedie pe acusatulu din caus'a publicarei acelei satire din a. 1849; dar' apoi cu ce dreptu ilu ia la góna pentru celalaltu documentu tiparitu indata pe pagin'a următore? Numai pentru că i s'a parutu că ar fi in contra natiunei magiare? Atunci densulu se fia dreptu pentru ambele parti.

In fine mai am inca numai una de observatu. Acusatulu a spusu și până acuma, că dn. procuroru l'a denuntiatu in acésta cestiune de presa si la judecatori'a competentă din Brasiovu, acusanđu l'u că elu că redactoru alu foiei periodice „Transilvaniei“ se ocupa de politic'a dilei, fôra a fi pusu cautiune (2500 fl. v. a.), ceea ce este contra programei ei; dara judecat'a din Brasiovu a respinsu acus'a procurorulu, pentru-că au aflatu că cele publicate nu sunt altu-ceva, decâtu documente istorice.

Provocandu-me si la acésta sententia, asteptu cu tóta securitatea, că d-vóstra onorabili domni jurati veti pronunțiă acquitarea acusatulu.

Procurorulu de statu Ioanu Deesy (mai antaiunguresce, apoi nemtiesce.) Acusatulu a disu că acus'a nu are nici-unu intielesu, că-ci i lipsesce ori-ce substratu (causa, obiectu). Din contra, eu sunt convinsu că acea publicatiune merita pedépsa indoita: 1. că delictu in contra lelei de presa, că-ci nu a pusu cautiune (că pentru foi politice); 2. că delictu in sensulu §-lui 302 din codicele penale. Nu este exactu că acea publicatiune ar fi unu documentu istoricu, că-ci de ar fi documentu, ar fi trebuitu se se tiparésca cu litere cirilice. Apoi nici că este de vreo valóre. Acea scrisóre fu aruncata din bibliotec'a dela Beiusiu că charteia de nimicu. Deci ne fiindu ea de nici-o valóre, urmédia că s'a publicatu cu altu scopu.

Totu asia nu este adeveratu, că actulu de acusa ar fi redactatu in contra instructiuniloru. Eu am denotatu cuventele „Mongoli“, „Barbari“. Nu este vin'a procurorulu, că intrég'a scrisóre este plina de insulte. Aparatoriulu nu are dreptu se traga pe procuroru la respundere, pentru-ce nu a intentatu procesu auctoriloru. Locuinti'a propriulu auctoru Margineanu, nu este cunoscuta, celalaltu nu avuse de scopu a publică scrisórea aceea. Totu asia si-a justificatu si comitetulu asociatiunei procedur'a sa, si din acea cauza sistasemu persecutiunea contra lui. Observarile facute despre alte publicatiuni nu au a face cu acésta. De altumentrea eu sunt datoriu numai superioriloru mei cu respundere, si nici-decum aperiatorulu.

Articolulu incriminatu nu coprinde numai lipsa de incredere, ci inteligenti'a romanésca e provocata, că nici in viifóriu se nu dea man'a cu ungrui. Acésta publicatiune s'afacutu cu scopu, că tocma

acuma se abata pe romani dela manifestatiuni amicabile facia cu magiarii. Daca redactorulu ar fi scrisu la acea publicatiune vreo nota mustatôre, atunci procuratur'a nu ar fi ridicatu acusa contra lui. Deci eu ve rogu că se enuntiatu, că acusatulu este culpabile (vinovatu). Propunerea mi-o dau in scrisu si ceru că se se alature la protocolu.

Presiedintele cătra acusatulu: D-ta vrei se mai observi ceva?

Acusatulu Georgie Baritiu: Voiescu si trebue se mai dicu ceva, inse fôrte pe scurtu! Dn. procuroru combate valórea istorica a acestui documentu. De asiu fi potutu eu prevedé una că acésta, atunci nu asiu fi intardiatu unu momentu a cere de timpuriu, că se fia invitati si ascultati aici cãtiva barbati competenti, istoriografi de profesiune. Se pôte că unii profesori din Beiusiu despretiundu acestu tomu (arata pe mésa) plinu de asia numite Miscelanea, l'au aruncatu afara din biblioteca, dara colegulu densiloru Teodoru Rosiu l'a sciutu pretiui si l'a luat la sine. De altumentrea eu sunt prea convinsu, că de ar apuca acelea Miscelanea, acea colectiune remasa dela pop'a Munténu pe man'a unoru istoriografi de nationalitate magiara, aceia aru afa in elu de siguru documente de mare importantia aru sci pretiui si valórea acestui incriminatu. Ci acum aceste s'au trecutu.

Mai atingu inca numai o inpregiurare. Dn. procuroru imi cercetédia consciinti'a, me arunca in prepusu dicundu, că daca asiu simti eu altumentrea, asiu fi scrisu vreo nota mustatôre la acea publicatiune. Aci ve rogu onorabili domni jurati, că se me puneti sub scutul si apararea §-lui 11 din codicele penale, in care se coprinde curatu, că nimeni nu pôte fi trasu la respundere pentru idei si scopuri intime. De altumentrea eu am unu trecutu de 41 de ani in calitatea mea de publicistu. In cele scrise si publicate in acestu lungu periodu alu vietiei mele, ideile si opiniunile mele stau la lumin'a dilei, convicțiunile mele sunt cunoscute, că si cum le ai citi din orice carte deschisa; pe acelea eu nu le asiu mai potea ascunde, nici altulu nimeni. Eu sunt prea departe de a mi le renegă vreodata; voiu mori cu ele in liniste sufletésca perfecta.

Credu domni mei jurati, că voiu fi ascultat intru a mea rogare, că se fia acquitatu.

Aparatoriulu Albert Arz de Straussenburg: Combate mai antaiu scopulu procurorulu de a si dá propunerea sa in scrisu, că-ci dupa §. 66 alu procedurii, in processele de presa totulu trebue se decurga prin graiulu viu; éra mai pe urma inchiáiea pledoari'a sa cu următorele reflectiuni agere:

Procurorulu tîne că acelu documentu nu ar fi de nici-o valóre, din cauza că directiunea gimnasiulu dela Beiusiu nu l'ar fi lasatu in biblioteca. Apoi că acestu casu nu ar fi celu de antaiu, candu ómenii nu afa, nu descopere diamante. Cu acésta nu voiu se dicu că tocma documentulu acesta ar fi diamantu. Inse tôte cercetarile istorice trecu prin doue stadii: 1. Adunarea de materialu si de documente; 2. critic'a acelu materialu si defigerea valórei lui. Éra apoi despre aceste parerile potu se differa. Éca de ex. in archivulu societatiei transilvane pentru cunoscinti'a patriei, se publicara catalóge de ale studentiloru sasi de pre la universitatile germane din vécurile trecute; unora li se parea că acelea n'au nici o valóre; candu din contra barbatii intiepti, istoricii de profesiune, le pretiura fôrte susu, si cu totu dreptulu.

Daca dn. Baritiu ar fi avutu de scopu se agitedie, ar fi publicatu acelu documentu in vreunu diariu politicu, éra nu in o fôia científica. Acésta i-ar fi fostu cu atátu mai usioru, că-ci si elu este redactoru alu unui diariu politicu. Totu asia de curiósă este si opiniunea cealalta a procurorulu, că daca acelu actu érá se fia consideratu că documentu, trebuea se se fia tiparitu cu litere ciriliane si se nu obvina abateri dela originalu. Cu acésta dn. procuroru nu a demonstratu nimicu. De altumentrea dn. Baritiu nu vediusse până astadi originalulu, decâtu numai copi'a tramisa lui dela Beiusiu.

Dn. procuroru pretinde că acusatulu se fia scrisu vreo nota mustatôre, si fiindu-că elu nu a facutu acésta, merita pedépsa. Daca ar fi asia, atunci ori-ce processu de presa ar fi preste potintia de a se mai intentă, că-ci atunci ori-ce redactoru s'ar ingriji, că publicatiunile periculóse se le apere cu câte o nota. Tocma din contra, eu din nescierea unei note inchiáiu, că acusatulu e nevinovatu. Deci ve rogu domni jurati, că se l'u declarati de nevinovatu.

Dupa aceste presiedintele resuma pe scurtu concertatiunea, apoi pune juratiloru trei in-

trebari: 1. Daca este G. Baritiu acela, care a publicatu in „Transilvaniei“ Nr. 23 documentulu incriminatu; 2. daca acea publicare coprinde agitatiune contra natiunei magiare, si daca ea cade sub decisiunea §-lui 302 din cod. pen.; 3. daca Georgie Baritiu este culpabile.

Dupa ce presiedintele reflectă pe jurati la datori'a lor si le dete din actele processulu cãte se ceru in sensulu §. 75 din procedur'a de presa, densii se retraseră in sal'a de consultatiune.

Dupa restimpu că de 20 minute juratii s'au intorsu in sal'a de audientia, éra dn. Fr. Frühbeck presiedintele alesu ad hoc de cătra jurati, enunțiă in numele tuturor juratiloru, inaintea lui D-dieu si in consciintia, că juratii cunosc in unanimitate pe acusatulu de nevinovatu.

Atunci presiedintele si colegii sei scolandu-se de pre scaune, declară, că Georgie Baritiu este acquitatu, adeca liberatu de acus'a procurorulu.

Transilvania.

— Sibiu 1/13 Septembrie. (Sciri locali). Cu ocaziunea tergului de tíera ce se tîne aici tocma in dilele aceste — unulu din cele trei anuali, — dupa calduri mari ce avuram, se incepura de alaltaeri ploile spre marea bucuria nu numai a economiloru, ci si a celorlalte clase ale societatiei. Despre rezultatele tergului vomu vorbi cu alta ocaziune; acum insemnamu numai pe scurtu, că pretiurile cerealiiloru totu se mai tînu susu, si se vediu de ex. grâu, ce e dreptu fôrte frumosu, pe care se cerea 8 fl. v. a. de hectolitra. Intra aceea sciri economice prea interesante din Transilvania se potu ceti in fôia „Economulu“ dela Blasiu. De siese ani incóce, de candu calea ferata trece si pe la Blasiu, acelu cuibuletiu de orasielu cunoscutu mai inainte numai pentru mitropoli'a, monastirea si instituttele sale de invetiatura, ajunse dintr'odata si la rangulu unui emporiu economicu. Regiunea preste care curgu riurile Tèrnava mica si mare, este din cele mai manóse in Transilvania, si in acesti doi ani din urma se facura bucate multe, éra fiindu că cum dice si „Economulu“ executorii strimtorédia pe locuitori, éra speculantii o sciú acésta, asia la gar'a Blasiulu se incarca neinctatu cerealii, mai aleanu grâne asia, cãtu numai in lun'a Augustu se transportara de acolo preste 100 de vagóne (caróie) incarcate pentru Ungaria. O de si-ar cunósce odata si locuitori romani ai Blasiulu si cei din tînutu a de veratele loru interese. De altumentrea ni se asigura, ca multi au inceputu a si frecă bine ochii si a scuturá orice indolentia. Érá neasemenatu mai bine, daca incepa multu mai inainte.

— Tinerimea scolastica se aduna din tôte partile tíerei pe la scóle. Aici in Sibiu cea mai mare cencurentia se vediu la scólele militare si la institutulu pedagogicu si teologicu gr. res., unde din anulu acesta inainte toti candidatii se voru tinea in internatu, carele se largi fôrte bine prin cumpararea unoru case vecine, inpreuna cu gradin'a din fundu. La scólele militare de cadeti in cursurile de patru ani audimu că ar fi si tineri romani preste cincidieci. Fôrte bine facu parintii că isi dau pe fiii lor la scóle militare, si noi din partene vomu recomandá totudeauna cu tóta convicțiunea si cu totu adinsulu acésta cariera nobila si respectata, fara care in secolulu nostru nu pôte se esiste nici unu poporu, precum nu a potutu nici odata, decâtu dóra numai in sierbitute umilitórie si amara.

— La cursulu de drepturi mergu multu mai puçini decâtu odinióra; caus'a este prea invederata; dara bunu e D-dieu, va disparea si acésta blasphemata vreodata.

— Comitetulu Asociatiunei transilvane pentru literatura etc., tînu dilele aceste vreo doue siedintie interesante, in care se dispuse executarea precisa a tuturor concluseru adunarei generale dela Seghisióra, se luara mesuri definitive pentru publicarea Analeloru, inpartirea ajutórieloru la tinerii profesionisti, regularea burselor, a bibliotecii, mesuri preparative pentru espositiune si pentru convocarea sectiuniloru.

Correspondentie particularie ale „Observatoriulu“.

— Din Maramuresiu, 4 Septembrie st. n. 1879. (Limb'a romana persecutata. — Destituire. Urmarile petitiunei Maramuresieniloru. — Cestiunea denumirei Vicariulu.) Injuriile cu cari inamicii Romanulu atacau dreptulu lui in urmarea petitiunei sióde a romanilor din Maramuresiu, s'au mai sporitu si indesatu. Ei nu de multu, precum scie lumea, au petitionatu pentru introducerea limbei ungrésc in scólele confessionali si romanesci in contra vóintiei poporulu,

*) In „Economulu“ Nr. 14 se vede o invetiatura fôrte intielépta despre comassari.

natiunii si a bisericii nationale, — numai că se face pe voi'a compatriotilor unguri. Si ce au ajunsu? Au ajunsu atata, că prin acea petitiune auctorisara pe altii, că se continue a lovi, treptatu si mai departe tôte drepturile ramanului si inca aici intr'o mesura mai mare decâtu airea, pentru-că maramuresienii au laudatu pre compatriotii nostri si le au multiamitu in petitiunea cea faimósa, dictindu că totu binele ne vine dela ei. etc.

Asia dara adversarii vedindu slabitiunea si neintielegerea ce domnesce intre ómenii din Maramuresiu, acolo au si inceputu a lucrá cu mare energia, a inchiaie chiaru si unele legaturi pre cari administratiunea trebuie se le pazésca cá pre unele ce legea sanctionata a tieriei la are sub scutul sen; cá legea e preste administratiune.

Nu sunt inca trei ani, decandu catedr'a de limb'a romanésca dela preparandi'a de statu din Sageti (Szigeth) s'a desfiintiatu, éra religiunea s'a pofitu cá se se propuna si romanilor de confessiunea gr.-cath. in limb'a unгурésca.

Romanii au suferitu acésta injuria cá nisce oi, numai de frica, cá nu cumva se le fia trasu la vreo indoiéla patriotismulu. Au tacutu si atunci, intocma cum tacu si tacura in alte multe casuri. Compatriotii nostri au mersu mai departe.

E de insemnatu, cá catedr'a pentru limb'a romana a fostu sustienuta prin unu contractu legatu cu gubernulu atunci, candu s'a desfiintiatu preparandi'a romana din Sageti si in locul ei s'a infiintiatu cea de statu. Totu atunci profesorulu romanu dlu Ioanu Busiti'a, care inainte de aceea a condusu cátiva ani preparandi'a romanésca, s'a inoitu cá se remana definitivu profesorulu si la preparandi'a de statu.

Precum diseiu, limb'a romana s'a stersu din preparandi'a dela Sageti si toti cei chiamati si obligati a reclamá contra exilarei limbei romanesci dela acelu institutu, au tacutu la vederea acelei nedreptati.

De aici urmédia, cá dascalii de nationalitate romana, cari esu din acea scóla pedagogica, nu mai potu sci romanesc, prin urmare chiaru ei nu voru mai potea vorbi romanesc cu scolarii.

In urmarea petitiunii odióse, inspectorele scolasticu, care oprise propunerea limbei romane, a mai opritu estu-timpu si pre invetiatorii adunati la cursulu suplementariu in Sageti de a conversá romanesc ori la ce convenire. Si toti au tacutu, numai in ascunsu au murmuratu spunendu'si indignatiunea unulu altuia.

In urma cu inceputulu anului scolasticu de acum profesorulu J. Busiti'a care fusese definitiv numitu de profesorulu la preparandi'a — sa destituitu si pusu in disponibilitate prin rescriptu ministeriale datu catra inspectorele scolasticu, sub conventu cá postulu unui profesorulu au devenitu de prisosu.

Aceste si altele sunt urmarile patriotismulu maramuresieniloru.

Asia mergu pe la noi trebile. Astadi unulu, máne altulu.

Nu mai atata mangaiare ne mai remane, cá tocma prin asemenea proceduri romanii incepu a se desteptá si a dice cá este ór'a suprema, cá se fimu si noi unulu pentru toti si toti pentru unulu.

Mai au maramuresieni o cestiune de mare insemnatate pentru venitoriulu lor, si aceea este denumirea nimerita a viitoriului vicariu alu Marmatiei. — Unii cari facu cause comune cu cei de alta lege, se fatiurescu in totu modulu, cá si cum ei ar crede, cá str'aini aru avea aici dreptu de a denumi unu superintendente, éra nu episcopulu; — le vine al socotéla a placé calviniiloru si de la episcopulu a pretinde o denumire in cercu restrinsu.)*

Marius Aetius.

Romania.

— Atatu din capitala, cátu si din diverse parti ale tieriei avem destule sciri interesante.

In fine afurisita cestiune evreiésca, octroata si inpusa Romaniei prin tractatul dela Berlin, de poimane 3/13 inainte se va pune in desbatere parlamentaria dupa tôte formele. Intr'aceea dn. Vas. Boerescu ministru de esterne se asteptá in capitala pe astadi sambata, venindu dela Rom'a, dupace caletorise la Vien'a, Berlin, St. Petersburg, Paris si érasu la Vien'a, atatu in caus'a evreiésca, cátu si in altele. Ori-câte faime sinistre au latitu diariile evreesce asupra acelei caletorii diplomatice, noi credemu totusi cá aceea va fi avutu rezultate bune. In totu casulu suntemu convinsi, cá natiunea romana va sci se'si apere existenti'a sa, patri'a, nationalitatea si drepturile sale suverane asupra pamentulu ingrasiatu 1800 de ani cu sangele si cu osementele strabuniloru sei. Este minciuna nerusinata cá dn. Boerescu ar fi facutu cea mai mica promisiune vreunui evreu sau aliantiei lor. Este inse prea adevératu, cá aliantia israelita universale prin cabalele si intrigele sale au asternutu fórtu reu jidovimei din Romania

*) Ar fi multu mai bine, pentru natiune si biserica, daca renegatii dvóstra ar urmá cum dice scriptur'a: „Ceea ce faci, fá curendu.“ Cu o óra mai inainte se se declare esiti pentru totdeauna din sinulu natiunii romanesci, apoi fia macaru si toti romanii din Maramuresiu si Satmaru. Daca le este sau frica, sau si rusne a se numi romani; daca nu mai cunosc limb'a materna si nu cutédia se tina pe mesele lor nici-unu diariu si nici o carte romanésca, cá nu cumva vedendu-le vreunu unguru, se'si compromita positiunea, se se face de ura cu ungurimea, — atunci ce mai incapu atatea siovaituri? Se aiba celu puçinu atatu restu de barbatia, cá se spuna curatu: „Me temu, nu'mi dá man'a se mai fiu romanu, cá se nu moriu de fóme.“ Dara atunci nici prescura romanésca se nu mai manance, nici burse si salarie din pungi si fonduri romanesc se nu mai pretinda. Red.

pentru vécuri inainte. De pre acuma se iau tôte mesurile national-economice spre a neutralisá tôte planurile plasnite pentru nimicirea patriei si natiunii romanesci prin jidovi, si speramu cá dn. (H.) dela Brasiovu nu va mai avea ocaziune de a inferá in frunte pe proprietarii din Moldov'a cu criminal'a fapta, cá ei ar fi aceia carii au datu pe poporulu romanescu in arenda jidoviloru pentru unu venitu de preste 400 mii de galbini pe anu.)*

— Dupa informatiuni oficiale venite din tôte 35 districte ale tieriei despre rezultatele recoltei se constata de ajunsu, cá aceea in Moldov'a fa mai preste totu buna si fórtu buna, éra in Munteni'a numai in districtele de cátra Moldov'a e abundantia de cerealii; in alte optu s'au facutu gráne bune, dara papusoiu va esi numai cátu le va ajunge locuitoriloru preste anu. Din contra de alungulu Oltului si preste totu in cele 4 districte din Olteni'a fiindu secet'a fórtu mare, lips'a de bucate va fi fórtu simtita; inse camer'a si gubernulu ia tôte mesurile adevératu parintesci, pentru-cá acea lipsa se fia inplinita cátu mai curendu pe calea ferata cu pretiuri moderate, nesuferindu cá lipitorile se suga sangele poporulu. 34 deputati cu dn. G. Chitiu in frunte pusera dilele trecute o motiune pe més'a camerei, cá gubernulu se fia auctorisatu a deschide unu creditu de bani in favórea comunelor lipsite. Se mai ivi si unu altu proioctu de lege: a vinde locuitoriloru sateni parti de cáte: 10—12 pogóne din dominiile statului, cu pretiuri moderate si pe langa platire in rate. Hei! Unde este o banca rurala?!

Associatiunea transilvana pentru literatur'a romana si cultur'a poporulu romanu.

Nr 194

Processu verbale

alu adunarei generale a XVIII a tienuta la Sighisiór'a in anulu 1879 sub presidiulu dlui vice-presiedinte Jacobu Bologna.

Siedinti'a I din 22 Iuliu, 3 Augustu.

Dupa finirea santei liturgie impreunata cu chiamarea spiritulu santu, in biserica romana din locu, membrii Associatiunii adunandu-se in numeru frumosu, in sal'a din cas'a urbei destinata pentru tienerea siedintieloru, la propunerea dlui Anania Trimbítasiu, trimitu din sinulu loru o deputatiune de 6 (Sim. Balintu, J. M. Moldovanu, N. Strevoiu, C. Nicolau, J. Romanu, si A. Horskia) spre a invitá pe dlu v.-presiedinte la siedintia, carele intrandu intre numerose aclamatiuni de „se traiésca“ si ocupandu locul presidiului, deschide siedinti'a la 11 óre prin o cuventare acomodata, care fu ascultata cu deosebita placere si se aclude processulu verbale sub A.

Dupa deschiderea siedintiei ia cuventulu protopopulu din Sighisióra Zacharia Boiu senior si in cuvinte caldurose binecuvéntéza adunarea, esprimendu bucuri'a Romaniloru din locu si giuru, pentru cá s'a alesu Sighisiór'a pentru tienerea adunarei generale de est-timpu. Acésta cuventare se aclude sub B.

I.

Presidiulu propune alegerea a trei secretari ad hoc.

Se alegu prin aclamatiune Z. Boiu jun. protop., Ioanu Popa adv., si A. Horskia notariu publ. r.

II.

La invitarea presidiului D. secr. II. Dr. Jos. Hodosiu dá lectura raportulu comitetulu Associatiunii despre afacerile din anulu 1878/9.

Acestu raportu acclusu aci sub C. ascultandu-se cu incordata atentiune, se transmite comisiunii pentru propuneri, care se va alege immediatu.

III.

Inainte de a se continuá lucrarile, presidiulu incunoscintiéza adunarea despre incetarea din viétia a membriloru asociatiunii: Dr. Nicolau Stoia si Sava Popoviciu Barcianu, si o invita a dá espressionu parerei sale de reu, pentru acésta perdere.

Adunarea isi manifesta parerea sa de reu prin scolare.

IV.

Conformu programei, cassariulu Associatiunii C. Stezariu dá cetire raportulu seu despre starea fondulu Associatiunii si a fondulu Academiei, dupa care celu dintaiu este de 73,932 fl. 60 cr. éra alu doilea de 16,555 fl. 89 cr. aratandu-se unu crescamentu la fondulu Associatiunii de 3.207 fl. 23½ cr. si la fondulu Academiei de 1, 059 fl. 46½ cr.

Acestu raportu se transpune comisiunii pentru revederea ratiociniului.

V.

Se presenta raportulu bibliotecariulu despre starea bibliotecei si a celorlalte colectiuni ale Associatiunii. Se predá comisiunii pentru propuneri.

VI.

Presiedintele dá cetire telegrameloru salutatóre dela Redactiunea foiloru „Amiculu familiei“, „Predicatoriulu“, „Cartile sateanulu romanu“, asemenea dela imprimari'a „George Lazaru“ din Gherla, apoi dela multi óspeti de cura din Valcele si in fine dela „Romanii oradieni.“

*) A se vedé seri'a de articoli in „Siebenbürgisch-deutsches Tageblatt“ Nr. 1740—1742.

Adunarea le primesce cu viue aclamatiuni de „se traiésca“.

VII.

Revenindu la ordinea dilei satorita in programa, presidiulu invita adunarea a alege comisiunile prevedute in programa punctu: 6—9 incl.

Se alegu prin aclamatiune:

1. In comisiunea pentru revederea si esaminarea fonduriloru si a ratiociniulu pre a. 1878/9: Ales. Micu, Patr. Barbu si Constan. Nicolau.

2. In comisiunea pentru incassarea de tace dela membrii noi: Demetriu Moldovanu Ioanu Siandru si Demetriu Pertia.

3. In comisiunea pentru esaminarea budgetulu si propunerile privitoare la acesta: J. M. Moldovanu, Gedeonu Blasianu, J. Romanu, Dr. Aureliu Mursianu si Dr. G. Vuia.

4. In comisiunea pentru propuneri: Simeonu cav. de Balintu, Dionisiu Chendi, Nic. S. Negrutiu, Nicolae Strevoiu si Anania Trimbítasiu.

VIII.

Presiedintele anuntia urmatórele intrate:

1. Rogarea protop. Jacobu Lugosianu si a inteligentiei romane din Turd'a si giuru, pentru a se decide tienerea adunarei generale proxime in Turd'a.

2. Cererea lui Ioanu Dimitrescu invetiatoriu primariu si preotu si a lui Alexiu Latesiu invetiatoriu norm. din Lapusulu ungrescu, pentru unu ajutoriu de 200 fl. pentru scóla rom. gr. cat. principala de acolo.

3. Cererea lui Petru Emiliu Prodanu fostu profesorulu la gimnas. din Bradu pentru votarea unu ajutoriu.

4. Cererea Tofaleniloru esposessiunati pentru a se incunoscintiá cá predatu-s'a 1000-a de fl. donati de densii Associatiunii?

1. Se tramite comisiunii pentru propuneri.

2. Se transpune comisiunii pentru esaminarea budgetulu.

3. Se predá comisiunii pentru esaminarea budgetulu.

4. Se transpune comisiunii pentru propuneri.

IX.

D. Anania Trimbítasiu adreséza presidiulu urmatórele interpelatiuni:

1. Ce e caus'a, cá in anii din urma nu se espedara la timpulu seu certificatele pentru scaderea pretiurilor de bilete pe liniile caliloru ferate pre sam'a membriloru Associatiunii?

2. Sectiunile scientifique ale Associatiunii nóstre s'au infiintiatu inca din Iuiuu 1878. Ce e caus'a de aceste sectiuni nu s'au convocat si nu au lucratu nimic'a pan' acum?

3. Ce a intreprinsu comitetulu centrale, pentru reinoirea resp. solicitarea acelor despartimente, cari dupa raportulu secretariulu n'au lucratu nimic'a spre inaintarea intereselor Asociatiunii?

Apoi face urmatórele propuneri:

1. Adunarea generala statorisce principiulu, cá de acum inainte se se distribue stipendie si ajutorie din partea Asociatiunii numai la atari individi, cari se voru cresce anume pentru inaintarea literaturiei, séu pentru immediat'a propagare o culturiei intelectuali si industriali la poporulu romanu.

2. Adunarea generala decide a se escrie premie pentru studii culturali.

3. Adunarea generala decide a se escrie premie pentru opuri, in cari se voru pertractá in stilu poporalu cestiuni culturali, intelectuali si industriali.

4. Adunarea generala decide cá atari opuri, séu si altele, ce se voru asterne comitetulu Asociatiunii, fiindu aceste censurate si primite din partea sectiuniloru scientifique ale Asociatiunii, se se tiparésca si edea cu spele Asociatiunii si se se distribue cu pretiu catu se póte de moderatu.

5. Adunarea generala decide a se face pasii necesari la inaltulu regimu si la prea onoratele ordinariate metropolitane, cá: spre reslatirea culturiei industriali se se infiintie in diferitele tienuturi a le patriei scóle industriale.

6. Adunarea generala decide a se starui, cá la cele mai de frunte scóle poporali confesionali se se aplice docenti si docente pentru diferitele ramuri ale industriei de mana si de casa.

7. Adunarea generala decide de a se engagiá docenti pelegrinanti pentru economi'a de çampu, cari voru instrúá in diferitele tienuturi ale patriei in economi'a rationala, in pomaritu si in viniaritu.

D. Trimbítasiu isi motivédia aceste propuneri intr'unu discursu ascultat cu atentiune.

In privinti'a interpelatiuniloru presiedintele declara, cá va raspunde la ele in decursulu siedintieloru; éra propunerile facute se transpunu comisiunii pentru propuneri.

X.

D. Nicolau Strevoiu in numele Brasioveniloru, face propunerea, cá adunarea se decida, cá urmatórea adunare generala se va tienea in Brasiovu.

Se tramite comisiunii pentru propuneri.

Cu aceste presiedintele declara siedinti'a I inchisa si anuntia siedinti'a urmatória pre mane 4 Aug., 23 Iul. la 9 óre, punendu la ordinea dilei obiectele aratate in programa.

D. U. S. la 2½ óre d. m.

Augustu Horskia m. p., secretariu ad hoc.

(Va urmá).

ACADEMIA ROMANA.

Sesiunea extraordinaria.

Procesu-verbale Nr. 25.

Sedintia din 21 Iunie st. v. 1879.

Sedintia se deschide la 9 ore a. m.

Procesul-verbale alu sedintiei precedente se verifica.

D. Cretulescu cerendu cuventulu in cestiune personala, dice ca ascultandu discussiunile petrecute in sedintia de ieri, la care cu parere de reu n'a potutu lua parte, se vede datoriu a declará, ca in aceea ce privesce opiniunea comisiunei, relativa la Psaltirea lui Coresi, d-lui n'a inpartasitu opiniunea celorlalti membri, ci a fostu, este, si va fi pentru ide'a si parerea espressa in consultatiunea dela 18 Ianuarie.

La ordinea dilei fiindu votarea in totalu a statuteloru, d. Odobescu dá lectura proiectului discutatu si adoptatu, care se anexedia.

D. Laurianu, cerendu cuventulu asupra votului, dice ca, dupa art. 27 din statutele societatiei Academice spre a se putea vota modificari in statute, urmédia mai intaiu ca modificarile se fia propuse de 5 membri, apoi se cere votulu aprobativu a 3 patrimi din membrii actuali. Deci crede ca dupa acésta prescriptiune, care este legea nostra, statutele ce se punu la votu astadi, trebue se capete 23 voturi *pentru*.

D. presiedinte esplica, ca partea prima a prescriptiunilor invocate de d. Laurianu s'a indeplinitu: nu numai 5 membri, ci o mare majoritate a propusu, a sustinutu si a votatu statutele de facia. Cátu despre partea a dou'a, i se pare cestiune de interpretare. Déca s'ar admite a se cere numerulu de 23 membri aderenti si déca in momentul de facia sunt numai 22, ore nu trebue se se numere adesiunile celoru ce n'au potutu veni? In asia casu d-lui comunica declaratiunile d-loru Cipariu, Fontanin si Maiorescu, (tramise de cei 2 dantaiu prin scrisori, éra celu din urma facutu alaltaieri aci in sedintia), cari arata ca adera la statutele acestea.

D. Cogalnicénu nu se unesce cu modulu de interpretare alu d. presiedinte: la nici unu corpu organizatu votulu nu se dá prin delegatiune, prin scrisori séu prin depesi; persón'a ce nu este facia, nu se numera si nici póte vota. D-lui nu se unesce inse nici cu d. Laurianu care cere, ca pentru statute se se dea votulu afirmativu a $\frac{3}{4}$; o asemenea interpretare ar fi in adeveru judaica si neadmissibila; celu multu se póte cere la votare se fia fatia 23 de membri, éra validitatea votulu o pronuntia majoritatea membriloru presentu.

D. Fetu cere ca se se amane votarea pentru o di, multu doue, si se se tiparésca unu esemplariu de statute cu corectiunile facute, spre alu potea cunosce mai bine; altfelu declara ca se va abtinea dela votu.

D. Sionu dice, ca déca e vorba de numeru, crede ca trebue a se constata numerulu membriloru actuali ai Academiei. D-lui crede ca trebue a se numerá numai membrii ce au luat parte ca activi si actuali in fosta societate academica, éra nu si acei cari au fostu numiti dela inceputu in comisiunea literara la anulu 1867. Deci fiindu-ca intre acestia sunt unii, cari nu numai ca n'au venitu veri-odata macaru la societatea Academica, déca chiar' au declaratú ca nu primescu a fi membri, (precum anume si in mai multe renduri au declaratú unii din ei), nu intelege pentru ce pe acei membri se'i numeramu.

D. presiedinte observa ca venirea d-lui N. Ionescu si a P. S. S. P. Melchisedecu ne scóte din ori-ce dificultate: discussiunea numerulu nu póte avea locu, fiindu de fatia 23 membri.

D. Laurianu, venindu la thes'a sa, sustine ca Academia, fiindu o continuitate a societatiei Academice, trebue in casulu de facia, se respecte statutele vechi: dupa acele, statutele de astadi trebue se aiba votulu afirmativu si aprobativu a 23 membri. Altfelu lucrarea nu o considera ca legala. Déca chiar' cu ocaziunea de fatia s'a admisu, ca modificarea regulamentelor se nu se póta face cu mai puçinu de $\frac{3}{4}$ din numerulu membriloru, apoi pentru modificarea statuteloru nu trebue o garantia mai mare?

D. Cogalnicénu replica ca, déca s'a admisu numerulu de 23, crede ca s'a facutu indestula condescendenta d-lui Laurianu. Dara a admite teori'a d-sale de a cere votulu aprobativu acestui numeru deplinu, este a tinde la distrugerea Academiei si la paralizarea ei pentru totudeauna. D-lui observa, ca legea cea noua a abrogatu orice organizatiune in statutele anteriore. Fost'a societate Academica astadi nu mai are fiintia legala. Statutele de astadi confirma bas'a lezei, pe care Academia trebue se mérga inainte. Conchide a dice, ca crede cestiunea elucidata si cere a se inchide discussiunea.

D. presiedinte voindu a consulta Adunarea despre inchiderea discussiunei, d. Laurianu cere a vorbi in contra. D-lui aduce a-minte ca obiectiunile de astadi ale d-lui Cogalnicénu s'au mai produsu in snulu acestei Adunari cu tóte acestea adeverulu nu s'a potutu resturna. D-lui sustine ca Academia nu este decátu o continuitate a societatiei Academice si in poterea drepturilor vechi membrii ei de astadi functionedia. Prin urmare, dupa statutele vechi, trebue se se votodie cele noue: votarea nu ar avea nici o validitate, déca acésta n'ar obtinea 23 voturi.

D. Hasdeu cere inchiderea discussiunei, de vreme ce chiar' de s'ar admite autoritatea statuteloru vechi, si totu inca ele ceru $\frac{3}{4}$ voturi in genere, éra nu voturi afirmative; insusi d. Laurianu in proiectulu de dictionariu la cuventulu *votu* ne spune ca trebue „se numeramu voturile *pentru* si voturile *contra*.”

D. Ionescu cere ca se se puna la votu resolutiunea interpretativa a prescriptiunilor relative de domnulu Laurianu.

Se pune la votu interpretarea art. 27 din vechile

statute dupa intielesulu datu de d. Laurianu, si maioritaea se pronuntia contra.

Se cere votarea dupa apelu nominalu. Se procede astfelu: 21 membri respundu cu *pentru*; 2 membri se abtinu.

Sedintia se ridica la 11 si jumetate ore.

Presiedinte, Ioanu Ghica.

Secretariu ad-hoc, G. Sionu.

Sciri diverse.

— (Invitatiune) la Balulu, ce se va tiené in 20 Septembrie st. n. a. c. in sal'a „Hotelului nationale“ in folosulu fondulu pentru „teatru romanu“. Pretiulu intrarii: de famili'a 2 fl. v. a., de persóna 1 fl. v. a. Inceputulu: la 8 ore sér'a. Blasiu, in 8 Septembrie 1879.

Pentru comitetulu arangiatoriu:

Ludovicu Csato.

— (Prin ce midilóce lucra „Alianti'a israelita.“) In privinti'a acésta este fórté instructiva urmatórea scrisóre publicata in Nr. 329 alu diariulu „Reform'a“ din Bucuresci:

Uniunea Israelita, Iasi Nr 65.

Domnului I. G. Valintinénu directoru si proprietaru alu „Reformei“.

Bucuresci.

Domnule directore!

Amu socotitu de cuviintia a ve rugá cu tóta onórea domnule directoru, se bine-voiti a ne raspunde *imediatu* (nefrancatu).

a) De sinteti plecatu a ne pune la dispositie pe stimabilulu diar alu D-vóstra in caus'a israelita; si

b) Care sunt conditiunile dupa care trebue se urmamu?...

Noi nu ne ferimu a ve oferi si o subventiune banésca.

Priimiti, ve rugamu, asigurarea distinsei nóstre consideratiuni.

Presiedintele comitetulu „Uniunea israelita.“

Iasi.

Jacobu Neisotz.

— (Posturi vacante de medici in Romani'a). La 28 Septemvrie viitoriu, se va tñé concursu pentru posturile de medici de spitale si de urbe de dincoce de Milcovu, in Bucuresci, in localulu directiunei sanitare éra in Iasi, la efori'a spitaleloru casei Sf. Spiridon din Iasi.

D-nii doctori si licenciatu in medicina, cari aru dori se se presinte la concursu, voru inaintá cererile d-loru directiei sanitare cu 20 dile inainte de dio'a concursulu odata cu tóte actele ce aru probá dreptulu de admissibilitate la concursu, cerute de art. 35 si 55 din regulamentu, adeca:

„Actulu de nastere sau actulu de naturalisatiune (la casu de a fostu straini, sau nascuti din parinti straini.)

„Diplom'a de doctoru sau de licenciatu in medicina si certificatul de liber'a practica in tiéra.

„Certificatul, care probédia ca a servitu unu anu ca medicu de plasa, ca medicu militaru, sau ca medicu secundariu intr'unu spitalu din tiéra, séu 2 ani ca internu in spitalele din Paris, séu 2 ani ca medicu asistentu in spitalele din Germani'a séu 2 ani ca medicu secundaru in Austro-Ungari'a, in fine ca au 2 ani de exercitiu alu medicinei in tiéra.

Tablou de posturile vacante de medici de spitale si de orasie, aflate vacante.

Medici de spitale.

Spitalulu Stamati, judetienu, din Suceav'a, cu leafa 300 lei, avendu 40 paturi. Spitalulu Rusi-de-Vede, din judetiulu Teleormanu, cu leafa 250 lei, avendu 20 paturi. Spitalulu penitenciarulu Tergu-Ocn'a, din judetiulu Bacau, cu diurna de 150 lei. Spitalulu penitenciarulu din Iasi, cu diurna 150 lei.

Medici de orasie.

Orasiulu Turnu-Magurele, cu leafa 300 lei. Orasiulu Calarasi, cu leafa 350 lei. Orasiulu Tergu-Jiului, cu leafa 300 lei. Orasiulu Falticeni, cu leafa 150 lei. Orasiulu Tergu-Neamtii, cu leafa 400 lei. Orasiulu Zimnicea, din judetiulu Teleormanu, cu lefa 400 lei. Orasiula Alexandria din judetiulu Teleormanu, cu leafa 300 lei. Orasiulu Rusi-de-Vede, din judetiulu Teleormanu cu leafa 150 lei. Orasiulu Calafata, din judetiulu Dolj, cu leafa 300 lei, fiindu insarcinatu si cu serviciulu spitalulu localu. Orasiulu Lespedile, din judetiulu Suceava, cu leafa 150 lei. Orasiulu Harlau din judetiulu Botosiani, cu leafa 166 lei. Orasiulu Mizilu, din judetiulu Buzeu, cu leafa 300 lei. Orasiulu Olteniti'a, din judetiulu Ilfov, cu leafa 300 lei.

In judetiulu Damboviti'a fiindu vacantu postulu de medicu alu plasiei si plaiulu Damboviti'a, retribuitu din cass'a judetiulu cu 300 lei pe luna, se publica ca,

d-nii doctori sau licenciatu in medicina, ce aru dori se ocupe citatulu postu, se se adredie la directiunea generala a serviciulu sanitaru.

Bibliografia.

— In editur'a libreriei din Brasiovu: J. C. Tacitu a aparutu: „Aritmetic'a.“ Exercitii practice cu numerii dela 1 pana la 100 dupa sistemulu decadicu, pentru incepatorii din anulu alu douilea de Dometiu Dogariu si Jonu Dariu, invetiatori la scóla primara din Satu-lungu si membrii ai „Reuniunei invetiatorilor din Tiér'a Barsei.“ — Manualu esaminatu de o comisiune de invetiatori si professori. Brasiovu, 1879. Pretiulu este 25 cr. v. a.

— Déjá in 15 Septembrie a. c. va apare si in anulu acesta, copiosulu calindaru alu „Amiculu poporulu“ pe anulu 1880. Comandele pentru acelu calindaru sunt a se tramite la W. Krafft in Sibiu.

Cursulu moneteloru in val. austr.

Vien'a, 11 Septembrie

Galbinii imperat. de auru	fl. 5.59 cr.
Moneta de 20 franci	„ 9.34 1/2 „
Imperiulu rusescu	„ 9.35 „
Moneta germana de 100 marce	„ 57.80 „
Sovereigns englesi	„ 12.— „
Lira turcésca	„ 10.58 „
Monete austr. de argintu 100 fl.	„ —.— „

Examinata din partea primeloru colegii medicinale din Germani'a si concessionata din partea inaltei c. r. locotenintie din Ungari'a, pentru eminent'a sa aplicare

Pendia artritica

se intrebuintedia ca primul midilocu iute si siguru vindecatoru in contra: sioldinei, reumatismulu (in estremitati si spinare), foculu viu séu orbaltulu. in contra a ori ce spasmuri de mani si perióe si cu deosebire convulsiiuni de vine, inflarea estremitatiloru si jungiuri.

Se afla in pachete impreuna cu avisulu de intrebuintare a 1 fl. 05 cr. indoitu de tari pentru suferintie grele a 2 fl. 10 cr. v. a. Renumitul medicu Dr. Hufeland dice in opurile sale medicale: Existe doue morburu in contra carora sciintia medicala se pare ca at cutatatu in zadaru medicamente eficace; acestea sunt: reumatismulu de capu si „podagra“; acelu medicamentu este aflatu prin intrebuintarea pendiei artritice mentionata mai susu.

Plastrulu universalu parisianu

se intrebuintedia in contra tuturor raneloru, copturi si inflaturi, in contra deg-raturiloru la pecióre (ochi de gaina). O cuthie impreuna cu avisulu de intrebuintare costa 35 cr. v. a.

Nefalsificatu se afla de vendiare:

In Sibiu la magazinulu de galanterie a d. J. F. Schneider; „Bistritia“ la d. Rudolf Fleischer; „Brasiovu“ la farmaci'a d. Eduard Kugler; „Clusiu“ la farmaci'a d. Johann Wolf si la Engel; „Jassi“ la farmaci'a d. Engel, Strad'a mare, langa pórt'a Curtii; „Bucuresci“ la farmaci'a d. Bruss; „Belgradu“ la farmaci'a d. Dilber; „Cernautiu“ la farmaci'a d. Alth; „Suceava“ la farmaci'a d. Finbert. (92) 1-6

Depositoriulu principalu de expeditiune, prelanga rabatt coresponditoru se afla in Bud'a-Pesta la d. farmacistu Jos. von Török, Königsgasse Nr. 7.

Ap'a de gura anatherina falsificata agravedia durerile gurei si ale dintiloru.

Domnului Dr. J. G. Popp,

c. r. dentistu alu curtii din Vien'a, Stadt, Bognergasse Nr 2.

Stimate Domnule!

Ti-asii fi scrisu mai demultu, dar' voiamu se asteptu efectulu escelentei d-tale ape de gura anatherina. Nici unulu din falsificatele midilóce aplicate nu-mi-a facutu atata bine ca veritabil'a d-tale apa de gura anatherina in contra slabiteloru mele gingii si dinti. Inainte de acésta am intrebuintatu midilóce de tóte soiurile date de medici, fara nici un rezultat, tóte acele ape de gura mi-au vulneratu gingiele prin frotare dar' nu mi le au intaritu ci numai mi-au agravatu reulu. — Conformu propriei mele convingeri ini punu tóta speranti'a in fabricatele d-tale. Alu d tale stimatoru

(94) 1-3

Dr. Willh. Raschke m. p. Preutu.

Depositele se afla: in Sibiu la d-nii C. Müller, farmacistu, F. A. Reissenberger, Piat'a mica, S. Stengel, Fried. Thalmayer, comercianti, W. F. Morscher, farmacistu diplom.; in Orasica la d. C. Fuhrmann, farmacistu; in Brasiovu la d-nii E. Fabick, W. Jekelius. Ad. Kugler, Goos, Hornung, farmacistii, Demeter Erenias, comerciantu; in Mediasiu la d. dr. Fr. Folberth, farmacistu; in Sebesiu la d-nii J. C. Reinhardt, J. Ludwig Binder, farmacisti; in Sighisóra la d-nii J. B. Misselbacher et filii, J. B. Teutsch, precum si in tóte farmaciele, parfumeriele, magazinele de galanterie si de materiale din Transilvania.

SPIRTU ARTRITICU

inventatu de Heinrich Bloch in Eger (Boemi'a), reconoscutu preste totu ca medicinu cea mai sigura contra sioldinei si reumatismulu, aplicandu in 24 de ore si frecandu cu ea partile durérose, sioldina si reumatismulu incedu ca totulu. Pretiulu unei sticlute este de 60 cr. v. a.; tramisa cu posta la comanda, sau pe langa assignatiune 66 cr. v. a. Celoru care ilu voru lua spre vendiare in comisiune, li se dá unu rabatu coresponditoru. In tóte cetatile mai mari se deschidu depositoare. Am in posesiunea mea mai multe inii de ateste si scrisori de multamita pentru precelentia acestei medicine. Comandele se esecutedia totudeauna cu întórcerea postei in modulu celu mai conscientiosu.

Heinrich Bloch in Eger (Boemi'a)

proprietariu alu medaliei de auru pentru arte si sciintia.

In calitate originala se afla: in B.-Pest'a la Josif Török, Timisóra la Ernest Járomisz, Stefanu Tárcsay si C. M. Jahner la „Regele ungrescu“, in Pojon la Feldenek Ferencz si la Soltz Reszo la „St. Marton“ in Szeghedin la Barscai Caroly, Makon Josef si Csikós N., in Zagrabia la Mittlbach Zsigmond, in Eszek la Dienes J. C., in Sibiu la Morscher W. Fr. in Brasiovu la Stenner J. la „leulu de aur“, in Clusiu la Székly Miklos si la tóte farmaciele mai mari din tiéra si strainetate. (90) 4-10